

UNIVERSITY OF JOENSUU
DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE
REPORT SERIES B

**Questionnaires Used in the Study of
Attitudes of Computer Professionals and
Computer Science Students**

Tero Vartiainen
Report B-1999-1

Abstract

In this report there are the questionnaires used in the study of ethical attitudes among computer professionals and computer science students.

ACM: K.7.m, K.3.2

Foreword

In this report there are the questionnaires used in the study of attitudes of computer professionals and computer science students (Vartiainen 1999).

Table of Contents

Pages 1-15: Questionnaires used in the first study among students and professionals group 1

Pages 16-19: Questionnaires used in the follow-up study among students

Pages 20-31: Questionnaires used in the study of professionals groups 2 and 3

References

Vartiainen T. *Ethical Attitudes among Finnish Computer Science Students and Computer Professionals*, Department of Computer Science, University of Joensuu, Series A, Report A-1999-4, 1999.

22. syyskuuta 1997

Hyvä atk-alan ammattilainen,

Tutkin atk-alan ammattietiikkaa Joensuun yliopiston Tietojenkäsittelytieteen laitoksella. Tarkoitukseni on kehittää atk-alan ammattietiikan opetusta ja tämän kyselyn avulla pyrin selvittämään atk-alan ammattilaisten ja opiskelijoiden välisiä asenne-eroja.

Tässä kyselytutkimuksessa kuvataan opiskeluun ja työelämään liittyviä tilanteita, joissa opiskelijat ja atk-alan ammattilaiset toimivat tietyllä tavalla. Tehtäväsi on arvioida henkilöiden toimintaa.

Näihin kysymyksiin ei ole välttämättä oikeita ratkaisuja ollenkaan. Vastaathan kahden viikon kuluessa.

Tutkimustulokset perustuvat kymmenien opiskelijoiden ja ammattilaisten antamiin vastauksiin, eikä sinua arvioida henkilökohtaisesti.

Kiittäen avustasi,

Tero Vartiainen
tvarti@cs.joensuu.fi

(Osoitelähteenä on käytetty Tietotekniikan liitto ry:n jäsenrekisteriä. Palauta kyselylomake oheisessa palautuskuoressa osoitteeseen: Joensuun yliopisto, Tietojenkäsittelytieteen laitos, Tero Vartiainen, PL 111, 80101 JOENSUU)

15. syyskuuta 1997

Hyvä opiskelija,

Tutkin atk-alan ammattietiikkaa ja tällä hetkellä teen tutkimusta atk-alan opiskelijoiden ja ammattilaisten asenteista.

Tässä kyselytutkimuksessa kuvataan opiskeluun ja työelämään liittyviä tilanteita, joissa opiskelijat ja atk-alan ammattilaiset toimivat tietyllä tavalla. Tehtäväsi on arvioida henkilöiden toimintaa.

Älä näytä vastauksiasi muille, äläkä vertaile vastauksiasi muiden kanssa. Kiitos!

Huomaa, ettei näihin kysymyksiin ei ole välttämättä oikeita ratkaisuja ollenkaan. Tutkimustulokset perustuvat kymmenien opiskelijoiden antamiin vastauksiin, eikä sinua arvioida henkilökohtaisesti.

Kiittäen avustasi,

**Tero Vartiainen
tvarti@cs.joensuu.fi**

YLEISET TIEDOT

Osallistujakoodi: _____

Sukupuoli: 1 Mies 2 Nainen

Ikä: _____

Opintojen aloitusvuosi: _____

Millä kurssilla sait tämän kyselyn:

- 1 Johdatus tietojenkäsittelytieteeseen (Joensuu)
- 2 Systeminsuunnittelu (Joensuu)
- 3 Ohjelmistotuotanto (Joensuu)
- 4 Rinnakkaisalgoritmit (Joensuu)
-
- 5 Johdatus tietojenkäsittelyyn (Kuopio)
- 6 Tiedonhallinnan perusteet (Kuopio)
- 7 Algoritmien suunnittelu ja analysointi (Kuopio)
-
- 8 Muu, mikä: _____

Valitse oikea vaihtoehto:

- 1 Tietojenkäsittelytiede on virallinen pääaineeni
- 2 Tietojenkäsittelytiede ei ole virallinen pääaineeni, mutta aion tulevaisuudessa vaihtaa tietojenkäsittelytieteeseen
- 3 Opiskelen tietojenkäsittelytiedettä sivuaineena - approbatur -tason verran
- 4 Opiskelen tietojenkäsittelytiedettä sivuaineena - cum laude approbatur -tason verran
- 5 Opiskelen tietojenkäsittelytiedettä sivuaineena - laudatur -tason verran
- 6 Mikään em. ei pidä paikkaansa. Perustelet: _____

Montako täyttä lukuvuotta olet opiskellut tietojenkäsittelytiedettä:

- 0 aloitin kuluvana lukuvuonna
- 1 1 lukuvuosi
- 2 2 lukuvuotta
- 3 3 lukuvuotta
- 4 4 lukuvuotta
- 5 5 lukuvuotta tai enemmän

Montako vuotta olet ollut atk-alan työtehtävissä:

- 1 en yhtään
- 2 alle puoli vuotta
- 3 puoli vuotta tai enemmän mutta alle vuoden
- 4 vuoden tai enemmän mutta alle kaksi vuotta
- 5 kaksi vuotta tai enemmän, mutta alle kolme vuotta
- 6 kolme vuotta tai enemmän, mutta alle neljä vuotta
- 7 neljä vuotta tai enemmän

YLEISET TIEDOT

Sukupuoli: 1 Mies 2 Nainen

Ikä: _____

Opintojen aloitusvuosi: _____

Millä kurssilla sait tämän kyselyn:

- 1 Johdatus tietojenkäsittelytieteeseen (Joensuu)
- 2 Systeminsuunnittelu (Joensuu)
- 3 Ohjelmistotuotanto (Joensuu)
- 4 Rinnakkaisalgoritmit (Joensuu)
-
- 5 Johdatus tietojenkäsittelyyn (Kuopio)
- 6 Tiedonhallinnan perusteet (Kuopio)
- 7 Algoritmien suunnittelu ja analysointi (Kuopio)
-
- 8 Muu, mikä: _____

Valitse oikea vaihtoehto:

- 1 Tietojenkäsittelytiede on virallinen pääaineeni
- 2 Tietojenkäsittelytiede ei ole virallinen pääaineeni, mutta aion tulevaisuudessa vaihtaa tietojenkäsittelytieteeseen
- 3 Opiskelen tietojenkäsittelytiedettä sivuaineena - approbatur -tason verran
- 4 Opiskelen tietojenkäsittelytiedettä sivuaineena - cum laude approbatur -tason verran
- 5 Opiskelen tietojenkäsittelytiedettä sivuaineena - laudatur -tason verran
- 6 Mikään em. ei pidä paikkaansa. Perustele: _____

Montako täyttä lukuvuotta olet opiskellut tietojenkäsittelytiedettä:

- 0 aloitin kuluvana lukuvuonna
- 1 1 lukuvuosi
- 2 2 lukuvuotta
- 3 3 lukuvuotta
- 4 4 lukuvuotta
- 5 5 lukuvuotta tai enemmän

Montako vuotta olet ollut atk-alan työtehtävissä:

- 1 en yhtään
- 2 alle puoli vuotta
- 3 puoli vuotta tai enemmän mutta alle vuoden
- 4 vuoden tai enemmän mutta alle kaksi vuotta
- 5 kaksi vuotta tai enemmän, mutta alle kolme vuotta
- 6 kolme vuotta tai enemmän, mutta alle neljä vuotta
- 7 neljä vuotta tai enemmän

KYSELYTUTKIMUS

Arvioi seuraavissa tilanneselostuksissa esitettyjen henkilöiden tai organisaatioiden toimintaa asteikolla hyväksyttävä, kyseenalainen ja ei-hyväksyttävä. Ympyröi mieleisesi vaihtoehto:

Opiskelija osallistui kurssille, jonka suorittamiseen tarvittiin mikroluokan tietokoneita. Hän olikin saanut käyttöoikeuden luokan tietokoneille. Hänestä oli kuitenkin hyvin hauskaa pelata erilaisia pelejä luokan tietokoneilla. Pelaaminen vei kuitenkin niin paljon aikaa, että hänen piti usein pyytää kurssin ohjaajalta jatkoaikaa tietokoneiden käyttöoikeuteen sen perusteella, että hänen harjoitustyönsä oli vielä kesken.

1. Opiskelija käytti tietokoneita pelaamiseen. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Virus on tietokoneohjelma, joka tekee asioita, joita käyttäjä ei halua. Jotkut virukset tuhoavat levyiltä tiedostoja, toiset taas tulostavat harmittomia viestejä. Virukset kopioivat itseään levykkeille, joten käyttäjät voivat saada niitä tietämättään omille levykkeilleen. Eräänä päivänä opiskelija ohjelmoi viruksen, joka aktivoituttuaan jätti toteuttamatta joka viidennen käskyn. Opiskelija asensi viruksen yhdelle yliopiston mikrotietokoneelle, ja pian virus oli levinnyt satojen käyttäjien levykkeille.

2a. Virusten levittäminen em. tapauksessa oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

2b. Jos virus pelkäänsä tulostaa ”Hyvää päivää!”-viestin, virusten levittäminen tässä tapauksessa olisi:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

2c. Jos virus tuhoaa tiedostoja, virusten levittäminen olisi:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

Opiskelija epäili, että eräässä kohden yliopiston tietojärjestelmää on aukko, josta pääsee selaamaan opintosuoritusrekisterin kaikkia tietoja. Hän löysi aukon ja ilmoitti löydöstään järjestelmän ylläpitäjälle. Tämän jälkeen opiskelija jatkoi kuitenkin opintosuoritusrekisterin tietojen selaamista, ja hän sai tietoonsa muiden opiskelijoiden osoite- ja opintosuoritustietoja. Kahden viikon kuluttua aukko oli paikattu eikä opiskelija enää päässyt lukemaan rekisteriä.

3a. Opiskelija etsi aukkoa järjestelmästä. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

3b. Opiskelija jatkoi tietojen selaamista ilmoitettuaan aukosta ylläpitäjälle. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

3c. Ylläpitäjä ei korjannut aukkoa välittömästi. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Yliopisto-opiskelija oli saanut osa-aikaisen työpaikan opintotoimiston atk-tallentajana. Hänen työtehtäviinsä kuului opiskelijoiden tietojen tallentaminen järjestelmään. Lisäksi hänellä oli pääsy osaan niistä tiedoista, joita opiskelijoista oli kerätty. Algebran kurssilla opiskelija oli ihastunut toiseen, jonka hän halusi pyytää treffeille. Ennen pyynnön esittämistä hän kuitenkin tarkisti ihastuksensa taustatiedot järjestelmän avulla.

4. Opiskelija luki toisen opiskelijan henkilökohtaisia tietoja. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Laskentapalvelua myyvän yrityksen johtaja osti samanlaista palvelua kilpailijaltaan. Hän käytti sisäänpääsoikeuttaan kilpailijan koneeseen yrittääkseen murtaa koneen turvallisuusjärjestelmän, tunnistaakseen kilpailijan asiakkaat ja pysäyttääkseen koneen toiminnan (jotta muiden käyttäjien toiminta häiriintyisi). Hän käytti palvelua vuoden ajan ja maksoi kaikki palvelumaksut.

5. Johtajan toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

Puhelinlaitoksella työskentelevä henkilö huomasi auton myynti-ilmoituksen lehdessä. Hän arvioi auton hyväksi itselleen ja päätti ottaa tarkemmin selvää siitä. Ilmoituksessa oli myyjän puhelinnumero mutta ei osoitetta. Hän selvitti osoitteen puhelinlaitoksen tietokannasta ja meni tapaamaan myyjää keskustellakseen auton ostamisesta.

6a. Henkilön toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

6b. Jos henkilö olisi tarkkaillut potentiaalisia ostajia puhelinlaitoksen laitteilla, henkilön toiminta olisi:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

Ohjelmoija pankin atk-osastolta huomasi, että hän oli vahingossa ylittänyt tilinsä. Hän teki pienen muutoksen pankin ohjelmistoon niin, ettei hänelle tullut tilinylitysmaksua. Heti kun hän oli tehnyt talletuksen tililleen, hän poisti muutoksen ja järjestelmä oli taas ennallaan.

7. Ohjelmoijan teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Verovirastossa työskentelevällä atk-ammattilaisella oli pääsy kaikkiin verotustietoja koskeviin tietokantoihin. Muutamien viime viikkojen aikana hän oli tullut epäluuloiseksi naapurinsa ostotottumusten suhteen, sillä tämä oli maalauttanut talonsa, ostanut uusia puutarhahuonekaluja ja kalliin auton. Atk-ammattilainen päätti ottaa selvää tietokantojen avulla oliko naapurilla todella varaa näihin ostoksiin.

8a. Atk-ammattilaisen teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

8b. Jos atk-ammattilainen epäilisi naapurinsa olevan osallisena johonkin rikolliseen, atk-ammattilaisen teko olisi:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Salainen poliisi haluaisi kehittää tietokannan, johon talletettaisiin tietoja rikoksista tuomituista ihmisistä. Jokainen tuomittu veloitettaisiin lailla antamaan kaikki Salaisen poliisin pyytämät tiedot. Tiedot pidettäisiin tietokannassa koko tuomitun elinajan.

9a. Salaisen poliisin teko olisi:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Salainen poliisi haluaisi kehittää tietokannan kaikista niistä ihmisistä, joita on syytetty jostain. Jokainen syytetty veloitettaisiin lailla antamaan kaikki Salaisen poliisin pyytämät tiedot. Tiedot pidettäisiin tietokannassa koko henkilön elinajan.

9b. Salaisen poliisin teko olisi:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Salainen poliisi haluaisi kehittää tietokannan kaikista filosofian tohtoreista (FT). Salainen poliisi haluaisi ylläpitää rekisteriä heistä, koska he muodostavat tärkeän kansallisen resurssin ja heidän apunsa kriisitilanteissa on merkittävä. Jokainen FT määrättäisiin lailla antamaan kaikki tarpeelliset tiedot Salaiselle poliisille.

9c. Salaisen poliisin teko olisi:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Pienen yrityksen omistaja tarvitsi kirjanpito-ohjelmiston. Hän määritteli tarvitsemansa ohjelmiston kartoittamalla tarvittavat syötteet ja tulosteet. Hän näytti suunnitelmansa ohjelmoijalle ja tiedusteli voisiko hän toteuttaa järjestelmän. Ohjelmoija tiesi kykenevänsä kehittämään halutun ohjelmiston, sillä aiemmin hän oli kehittänyt vieläkin vaativamman ohjelmiston. Itse asiassa ohjelmoijan mielestä suunnitelma oli alkeellinen ja tulisi myöhemmin kaipaamaan ylläpitoa ja kehittämistyötä. Hän ei kuitenkaan kertonut suunnitelman alkeellisuudesta ja vioista, koska yrityksen omistaja ei niistä kysynyt. Hän arveli, että omistaja tulisi palkkaamaan hänet ylläpitämään ja kehittämään ohjelmistoa edelleen.

10. Ohjelmoija ei kertonut suunnitelman alkeellisuudesta eikä virheistä. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Insinööri tarvitsi ohjelman, joka laskisi sarjan monimutkaisia laskutoimituksia. Hän löysi ohjelmoijan, joka kykenisi kehittämään ohjelman. Insinööri palkkasi ohjelmoijan vain jos hän jakaisi vastuuvollisuuden siltä varalta, että ohjelma aiheuttaisi vahinkoja johtuen insinöörin tekemistä laskuvirheistä. Ohjelmoija ilmoitti, että hän voisi jakaa vastuuta vain siltä osin, että ohjelma sinällään ei toimisi oikein. Mutta hän ei ottaisi vastuuvollisuutta insinöörin laskuvirheistä.

11a. Ohjelmoijan asenne oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

11b. Insinöörin asenne oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Pankkiiri oli haastattelemassa asiakasta, joka haki lainaa pankista. Pankkiiri oli väsynyt eikä kiinnittänyt huomiota asiakkaan puheeseen silloin kun tämä kertoi koulutustaustastaan. Pankkiiri ei halunnut näyttää hajamieliseltä ja merkitsi lomakkeen koulutustietoihin filosofian maisterin, mikä oli yleisin haastattelijoiden antama vastaus kysymykseen.

12. Pankkiirin teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Tiedemies kehitti teorian, joka tarvitsi toteennäyttämistä varten tietokonepohjaisen mallin. Hän palkkasi ohjelmoijan kehittämään mallia ja kun ohjelma oli valmis, teoria pystyttiin osoittamaan todeksi. Tiedemies sai useita palkintoja ansioistaan teorian kehittämisessä, mutta hän ei koskaan tuonut ohjelmoijan osuutta esiin.

13. Tiedemiehen teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Yliopisto-opiskelija oli palkattu haastattelutehtäviin paikalliseen ostoskeskukseen. Hänen palkkansa oli riippuvainen haastateltavien määrästä. Ostoskeskus halusi tällä kertaa tietoja perheiden ostotottumuksista ja opiskelijalle annettujen ohjeiden mukaan hänen tuli haastatella henkilöitä, joilla oli lapsi mukana. Kysymykset eivät kuitenkaan liittyneet lapsiin millään tavalla. Opiskelijalla ei ollut saanut kovin useita haastateltavia ja kun hän sitten huomasi joukon opiskelukavereitaan ostoskeskuksessa, hän haastatteli heitä.

14. Opiskelijan toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

Tietokoneen käyttäjä tilasi postimyynnin kautta kirjanpito-ohjelmiston. Kun paketti saapui kotiin, hän löysi siitä tilaamansa ohjelmiston lisäksi kalliin tekstinkäsittelyohjelmiston, jonka postimyyntiyritys oli vahingossa laittanut mukaan. Lähetysluettelon ja laskun mukaan paketissa oli kuitenkin vain kirjanpito-ohjelmisto. Käyttäjä päätti pitää tekstinkäsittelyohjelmiston.

15. Tietokoneen käyttäjän päätös pitää tekstinkäsittelyohjelmisto oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Puhelinlaitoksen operaattori sai puhelun, jossa tiedusteltiin Matti Koskisen puhelinnumeroa. Samalla kun hän oli kirjoittamassa nimeä päätteellään, hän unohti oliko nimi Matti Koskinen vai Matti Koskela. Hän päätti pyytää järjestelmää palauttamaan sellaisen henkilön puhelinnumeron, jonka nimi alkoi ”Matti Kosk” -merkkijonolla. Hän toteutti sen kirjoittamalla syötteen ”Matti Kosk*”. (tietokannassa *-merkin tilalla voisi olla mikä määrä kirjaimia tahansa) Operaattori antaisi kysyjälle vastaukseksi sen henkilön puhelinnumeron, jonka järjestelmä antaisi ensimmäiseksi. Jos numero olisi väärä, soittaja voisi kysyä numeroa uudestaan.

16. Operaattorin toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

Ohjelmoijasta oli mukavaa kehittää pieniä tietojärjestelmiä ilmaiseksi ystäviensä tarpeita varten. Hän kehitti niitä työnantajansa laitteistoilla ja hänellä olikin tapana mennä toimistoonsa lauantaisin, kun ketään muita ei ollut paikalla. Hän ei mitenkään yrittänyt peitellä menemistään työpaikalleen. Itse asiassa hän joutui rekisteröitymään turvallisuuspisteessä joka kerran kun hän astui rakennukseen.

17. Ohjelmoija käytti työnantajan laitteistoja. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Tietokonekaupassa oli myynissä rajoitettu määrä tiettyä tietokone kokoonpanoa. Eräs henkilö oli niin tyytyväinen ostokseensa, että hän neuvoi ystäväänsä A:ta ostamaan samanlaisen kokoonpanon. A soittikin kauppaan ja kuvaili kaverinsa kokoonpanoa ja tiedusteli voisiko hän hankkia samanlaisen kokoonpanon sieltä. Myyjä vakuutti, että heillä oli samanlainen kokoonpano myytävänä ja niinpä A päätti lähteä tietokonekauppaan. Kaupassa myyjä esitteli kuitenkin kokoonpanoa, jossa monitori oli erilainen kuin mitä hän oli puhelimesta luvannut. Kauppias selitti, että kyseinen monitori toimii täysin samalla tavalla. A:n ystävän monitorissa oli kuitenkin painikkeita, joiden avulla käyttäjä pystyi säätämään monitorin säätöjä, kun taas kauppiaan esittelemä monitori sai säätönsä keskusyksiköstä. Muutoin monitorit olivat samanlaisia ja niillä oli sama hinta.

18. Kun A tiedusteli puhelimitse tietoja kokoonpanosta, myyjän antama vastaus oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Ohjelmoija kehitti pieniä tietojärjestelmiä saadakseen niistä sivutuloja. Hänen varsinainen työnantajansa oli keskikokoinen tietokonejärjestelmien myyntiyritys. Ohjelmoija kehitti omia järjestelmiään työnantajansa laitteistoilla, ja hänellä olikin tapana mennä toimistoonsa lauantaisin, kun ketään muita ei ollut paikalla. Hän ei mitenkään yrittänyt peitellä menemistään työpaikalleen. Itse asiassa hän joutui rekisteröitymään turvallisuuspisteessä joka kerran kun hän astui rakennukseen.

19. Ohjelmoija käytti työnantajan laitteistoja omiin tarkoituksiinsa. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Yliopisto-opiskelija oppi kirjanpitotunnilla käyttämään taulukkolaskentaohjelmistoa, jonka myyntihinta oli korkea. Opiskelijoiden oli tarkoitus käyttää mikroluokan tietokoneita harjoitustöiden suorittamiseen. Mikroluokassa oli ilmoituksia, joissa kiellettiin ottamasta kopioita ohjelmistoista. Eräänä päivänä opiskelija päätti kuitenkin kopioida taulukkolaskentaohjelmiston, jotta hän pystyisi tekemään harjoitustyönsä kotonaan.

20a. Jos opiskelija tuhosi kopionsa lukukauden päättyessä, kopiointi oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

20b. Jos opiskelija unohti tuhota kopion lukukauden päättyessä, kopiointi oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

20c. Jos opiskelija ei koskaan aikonutkaan tuhota kopiotaan, kopiointi oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

Ohjelmoija havaitsi vaatimusmäärittelyissä ja niiden perusteella toteutettavassa ohjelmakoodissa virheen. Hän korjasi virheen ohjelmakoodista ja raportoi korjauksesta esimiehelleen. Esimies käski kuitenkin ohjelmoijaa palauttamaan aliohjelman entiselleen. Vaatimusmäärittelyt oli projektin alussa sovittu asiakkaan kanssa ja asiakkaalle annetaan, mitä hän pyytää, esimies totesi. Ohjelmoija teki kuten esimies käski.

21a. Jos kehitettävä ohjelmisto oli huonekalurekisteri, esimiehen toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

21b. Jos kehitettävä ohjelmisto oli huonekalurekisteri, ohjelmoijan toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

21c. Jos kehitettävä ohjelmisto kuului liikennevalojärjestelmään, esimiehen toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

21d. Jos kehitettävä ohjelmisto kuului liikennevalojärjestelmään, ohjelmoijan toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

X-ohjelmistotalo kehitti ja ylläpiti tietyn toimialan ohjelmistoja asiakkailleen. Eräs atk-suunnittelija oli ollut yli 5 vuotta työsuhteessa X:ään. Viime aikoina hän ei kuitenkaan ollut enää tyytyväinen talon hallintoihin eikä ilmapiiriin. Hän päätti vaihtaa työnantajaansa ja siirtyi Y-ohjelmistotaloon, joka oli pitkään ollut X:n pahin kilpailija. Atk-suunnittelijan kokemuksen ja tietotaidon ansiosta Y alkoi menestyä paremmin kuin X.

22a. Jos atk-suunnittelija otti Y:ssä käyttöönsä X:ssä kehitettyjä uusia ja tehokkaita työmenetelmiä, mutta ei kertonut X:n asiakkaiden tietoja, atk-suunnittelijan teko oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

22b. Jos atk-suunnittelija otti Y:ssä käyttöönsä X:ssä kehitettyjä uusia ja tehokkaita työmenetelmiä ja lisäksi hän toi mukanaan X:n asiakkaiden tietoja, atk-suunnittelijan teko oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

22c. Jos atk-suunnittelija toi Y-ohjelmistotaloon mukaanaan X:n asiakkaiden tietoja mutta ei kertonut X-talon uusista ja tehokkaista työmenetelmistä mitään, atk-suunnittelijan teko oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

Suuren organisaation atk-osaston ohjelmoija oli ylläpitämässä ohjelmistoa, jota organisaatiossa työskentelevät useat kymmenet toimistosihteerit käyttivät. Ohjelmoija oli kehittänyt helpon teknisen ratkaisun erääseen ongelmaan. Toteutettuna ratkaisu kuitenkin hankaloittaisi käyttäjien työtä tekemällä siitä niin monimutkaisen, että käyttäjät tarvitsisivat erityiset käyttöohjeet. Ohjelmoija tiesi voivansa kehittää helppokäyttöisemmän ratkaisun, mutta sen toteuttaminen veisi runsaasti aikaa. Hänellä oli paljon tärkeämpiä ja kiireellisimpiä työtehtäviä kuten organisaation kirjanpito-ohjelmiston ylläpitäminen.

23a. Ohjelmoija päätti kehittää teknisesti helpon mutta hankalakäyttöisen toiminnon. Hän ei keskustellut toimistosihteerien kanssa tulevista muutoksista, vaan vasta kun hankalakäyttöinen toiminto valmistui, hän jakoi heille käyttöohjeet. Ohjelmoijan teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

23b. Ohjelmoija päätti kehittää teknisesti helpon mutta hankalakäyttöisen toiminnon. Hän selitti käyttäjille, ettei hänellä ollut aikaa kehittää käyttäjäystävällisempää toimintoa. Toteutuksen jälkeen hän jakoi käyttöohjeet. Ohjelmoijan teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

23c. Ohjelmoija päätti kehittää käyttäjäystävällisen toiminnon, mikä vei häneltä runsaasti työaika. Käyttäjät saivat helppokäyttöisen toiminnon eikä erillisiä käyttöohjeita tarvittu. Ohjelmoijan muut projektit myöhästivät. Ohjelmoijan teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

KIITOS VASTAUKSISTASI !

19. tammikuuta 1998

Hyvä opiskelija,

Tässä kyselyssä kuvataan atk:n käyttöön liittyviä tilanteita. Pyydän sinua arvioimaan asteikolla hyväksyttävä, kyseenalainen, ei-hyväksyttävä seuraavia skenaarioita.

Huomaa, ettei kysymyksiin ole välttämättä oikeita ratkaisuja ollenkaan. Tutkimustulokset perustuvat kymmenien opiskelijoiden antamiin vastauksiin, eikä sinua arvioida henkilökohtaisesti.

Tero Vartiainen

Sukupuoli: 1 Mies 2 Nainen

Ikä: _____

Opintojen aloitusvuosi: _____

Valitse oikea vaihtoehto:

- 1 Tietojenkäsittelytiede on virallinen pääaineeni
- 2 Tietojenkäsittelytiede ei ole virallinen pääaineeni, mutta aion tulevaisuudessa vaihtaa tietojenkäsittelytieteeseen
- 3 Opiskelen tietojenkäsittelytiedettä sivuaineena - approbatur -tason verran
- 4 Opiskelen tietojenkäsittelytiedettä sivuaineena - cum laude approbatur -tason verran
- 5 Opiskelen tietojenkäsittelytiedettä sivuaineena - laudatur -tason verran
- 6 Mikään em. ei pidä paikkaansa. Perustelet: _____

Jos tietojenkäsittelytiede on pääaineesi, kerro millä linjalla olet:

- 1 Yleinen
- 2 Ohjelmistotuotanto
- 3 Opettaja
- 4 Määrittelemätön tai en tiedä.

Montako täyttä lukuvuotta olet opiskellut tietojenkäsittelytiedettä:

(esim. jos aloitit syksyllä -97, olet opiskellut 0 täyttä lukuvuotta; jos aloitit syksyllä -96, olet opiskellut 1 täyden lukuvuoden)

- 0 aloitin kuluvana lukuvuonna
- 1 1 lukuvuosi
- 2 2 lukuvuotta
- 3 3 lukuvuotta
- 4 4 lukuvuotta
- 5 5 lukuvuotta tai enemmän

Montako vuotta olet ollut atk-alan työtehtävissä:

- 1 en yhtään
- 2 alle puoli vuotta
- 3 puoli vuotta tai enemmän mutta alle vuoden
- 4 vuoden tai enemmän mutta alle kaksi vuotta
- 5 kaksi vuotta tai enemmän, mutta alle kolme vuotta
- 6 kolme vuotta tai enemmän, mutta alle neljä vuotta
- 7 neljä vuotta tai enemmän

Arvioi seuraavissa tilanneselostuksissa esitettyjen henkilöiden tai organisaatioiden toimintaa asteikolla hyväksyttävä, kyseenalainen ja ei-hyväksyttävä. Ympyröi mieleisesi vaihtoehto:

Keskusrikospoliisi haluaisi kehittää tietokannan, johon talletettaisiin tietoja **rikoksista tuomituista** ihmisistä. Jokainen tuomittu veloitettaisiin lailla antamaan kaikki keskusrikospoliisin pyytämät tiedot. Tiedot pidettäisiin tietokannassa koko tuomitun elinajan.

1a. Keskusrikospoliisin teko olisi:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Keskusrikospoliisi haluaisi kehittää tietokannan kaikista niistä ihmisistä, joita on **syytetty** jostain. Jokainen syytetty veloitettaisiin lailla antamaan kaikki keskusrikospoliisin pyytämät tiedot. Tiedot pidettäisiin tietokannassa koko henkilön elinajan.

1b. Keskusrikospoliisin teko olisi:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Keskusrikospoliisi haluaisi kehittää tietokannan **kaikista filosofian tohtoreista** (FT).

Keskusrikospoliisi haluaisi ylläpitää rekisteriä heistä, koska he muodostavat tärkeän kansallisen resurssin ja heidän apunsa kriisitilanteissa on merkittävä. Jokainen FT määrättäisiin lailla antamaan kaikki tarpeelliset tiedot keskusrikospoliisille.

1c. Keskusrikospoliisin teko olisi:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Ohjelmoija havaitsi vaatimusmäärittelyissä ja niiden perusteella toteutettavassa ohjelmakoodissa virheen. Hän korjasi virheen ohjelmakoodista ja raportoi korjauksesta esimiehelleen. Esimies käski kuitenkin ohjelmoijaa palauttamaan aliohjelman entiselleen. Vaatimusmäärittelyt oli projektin alussa sovittu asiakkaan kanssa ja asiakkaalle annetaan, mitä hän pyytää, esimies totesi. Ohjelmoija teki kuten esimies käski.

2a. Jos kehitettävä ohjelmisto oli huonekalurekisteri, esimiehen toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

2b. Jos kehitettävä ohjelmisto oli huonekalurekisteri, ohjelmoijan toiminta (teki kuten esimies käski) oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

2c. Jos kehitettävä ohjelmisto kuului liikennevalojärjestelmään, esimiehen toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

2d. Jos kehitettävä ohjelmisto kuului liikennevalojärjestelmään, ohjelmoijan toiminta (teki kuten esimies käski) oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

Hyvä atk-alan ammattilainen,

Tutkin atk-alan ammattietiikkaa Joensuun yliopiston tietojenkäsittelytieteen laitoksella. Kehitän atk-alan ammattietiikan opetusta, ja tämän kyselyn avulla pyrin selvittämään atk-alan ammattilaisten ja opiskelijoiden välisiä suhtautumistapaeroja.

Tässä kyselytutkimuksessa kuvataan opiskeluun ja työelämään liittyviä tilanteita, joissa opiskelijat ja atk-ammattilaiset toimivat tietyllä tavalla. Pyydän sinua arvioimaan näiden henkilöiden toimia.

Tutkimuksen kannalta olisi tärkeää, että kaikki organisaatiosi atk-alan ammattilaiset vastaisivat kyselyyn. Pyydänkin Sinua perehtymään kyselyyn ja vastaamaan siihen viikon kuluessa. Tulosten avulla kehitetään tietotekniikan ammattietiikan tutkimusta ja opetusta.

Tutkimustulokset perustuvat kymmenien opiskelijoiden ja ammattilaisten antamiin vastauksiin, eikä sinua arvioida henkilökohtaisesti.

Kiittäen avustasi,

Tero Vartiainen
tvarti@cs.joensuu.fi

KYSELYTUTKIMUS

Arvioi seuraavissa tilanneselostuksissa esitettyjen henkilöiden tai organisaatioiden toimintaa asteikolla hyväksyttävä, kyseenalainen ja ei-hyväksyttävä. Ympyröi mieleisesi vaihtoehto:

Opiskelija osallistui kurssille, jonka suorittamiseen tarvittiin mikroluokan tietokoneita. Hän oli saanut käyttöoikeuden luokan tietokoneille. Hänestä oli kuitenkin hyvin hauskaa pelata erilaisia pelejä luokan tietokoneilla. Pelaaminen vei kuitenkin niin paljon aikaa, että hänen piti usein pyytää kurssin ohjaajalta jatkoaikaa tietokoneiden käyttöoikeuteen sen perusteella, että hänen harjoitustyönsä oli vielä kesken.

1. Opiskelija käytti tietokoneita pelaamiseen. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Virus on tietokoneohjelma, joka tekee asioita, joita käyttäjä ei halua. Jotkut virukset tuhoavat levyiltä tiedostoja, toiset taas tulostavat harmittomia viestejä. Virukset kopioivat itseään levykkeille, joten käyttäjät voivat saada niitä tietämättään omille levykkeilleen. Eräänä päivänä opiskelija ohjelmoi viruksen, joka aktivoituttuaan jätti toteuttamatta joka viidennen käskyn. Opiskelija asensi viruksen yhdelle yliopiston mikrotietokoneelle, ja pian virus oli levinnyt satojen käyttäjien levykkeille.

2a. Virusten levittäminen em. tapauksessa oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

2b. Jos virus pelkästään tulostaa ”Hyvää päivää!”-viestin, virusten levittäminen tässä tapauksessa olisi:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

2c. Jos virus tuhoaa tiedostoja, virusten levittäminen olisi:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

Opiskelija epäili, että eräässä kohden yliopiston tietojärjestelmää on aukko, josta pääsee selaamaan opintosuoritusrekisterin kaikkia tietoja. Hän löysi aukon ja ilmoitti löydöstään järjestelmän ylläpitäjälle. Tämän jälkeen opiskelija jatkoi kuitenkin opintosuoritusrekisterin tietojen selaamista, ja hän sai tietoonsa muiden opiskelijoiden osoite- ja opintosuoritustietoja. Kahden viikon kuluttua aukko oli paikattu eikä opiskelija enää päässyt lukemaan rekisteriä.

3a. Opiskelija etsi aukkoa järjestelmästä. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

3b. Opiskelija jatkoi tietojen selaamista ilmoitettuaan aukosta ylläpitäjälle. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

3c. Ylläpitäjä ei korjannut aukkoa välittömästi. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Yliopisto-opiskelija oli saanut osa-aikaisen työpaikan opintotoimiston atk-tallentajana. Hänen työtehtäviinsä kuului opiskelijoiden tietojen tallentaminen järjestelmään. Lisäksi hänellä oli pääsy osaan niistä tiedoista, joita opiskelijoista oli kerätty. Algebran kurssilla opiskelija oli ihastunut toiseen opiskelijaan, jonka hän halusi pyytää treffeille. Ennen pyynnön esittämistä hän tarkisti ihastuksensa taustatiedot järjestelmän avulla.

4. Opiskelija luki toisen opiskelijan henkilökohtaisia tietoja. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Laskentapalvelua myyvän yrityksen johtaja osti samanlaista palvelua kilpailijaltaan. Hän käytti sisäänpääsoikeuttaan kilpailijan koneeseen yrittääkseen murtaa koneen turvallisuusjärjestelmän, tunnistaakseen kilpailijan asiakkaat ja pysäyttääkseen koneen toiminnan (jotta muiden käyttäjien toiminta häiriintyisi). Hän käytti palvelua vuoden ajan ja maksoi kaikki palvelumaksut.

5. Johtajan toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

Puhelinlaitoksella työskentelevä henkilö huomasi auton myynti-ilmoituksen lehdessä. Hän arvioi auton hyväksi itselleen ja päätti ottaa tarkemmin selvää siitä. Ilmoituksessa oli myyjän puhelinnumero mutta ei osoitetta. Hän selvitti osoitteen puhelinlaitoksen tietokannasta ja meni tapaamaan myyjää keskustellakseen auton ostamisesta.

6a. Henkilön toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

6b. Jos tiedettäisiin, että myyjä haluaisi keskustella potentiaalisten ostajien kanssa pelkästään puhelimitse, henkilön toiminta olisi:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

Ohjelmoija pankin atk-osastolta huomasi, että hän oli vahingossa ylittänyt tilinsä. Hän teki pienen muutoksen pankin ohjelmistoon niin, ettei hänelle tullut tilinylitysmaksua. Heti kun hän oli tehnyt talletuksen tililleen, hän poisti muutoksen ja järjestelmä oli taas ennallaan.

7. Ohjelmoijan teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Verovirastossa työskentelevällä atk-ammattilaisella oli pääsy kaikkiin verotustietoja koskeviin tietokantoihin. Muutamien viime viikkojen aikana hän oli tullut epäluuloiseksi naapurinsa ostotottumusten suhteen, sillä tämä oli maalauttanut talonsa, ostanut uusia puutarhahuonekaluja ja kalliin auton. Atk-ammattilainen päätti ottaa selvää tietokantojen avulla oliko naapurilla todella varaa näihin ostoksiin.

8a. Atk-ammattilaisen teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

8b. Jos atk-ammattilainen epäilisi naapurinsa olevan osallisena johonkin rikolliseen, atk-ammattilaisen teko olisi:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Keskusrikospoliisi haluaisi kehittää tietokannan, johon talletettaisiin tietoja **rikoksista tuomituista** ihmisistä. Jokainen tuomittu veloitettaisiin lailla antamaan kaikki keskusrikospoliisin pyytämät tiedot. Tiedot pidettäisiin tietokannassa koko tuomitun elinajan.

9a. Keskusrikospoliisin teko olisi:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Keskusrikospoliisi haluaisi kehittää tietokannan kaikista niistä ihmisistä, joita on **syytetty** jostain. Jokainen syytetty veloitettaisiin lailla antamaan kaikki keskusrikospoliisin pyytämät tiedot. Tiedot pidettäisiin tietokannassa koko henkilön elinajan.

9b. Keskusrikospoliisin teko olisi:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Keskusrikospoliisi haluaisi kehittää tietokannan kaikista **filosofian tohtoreista** (FT).

Keskusrikospoliisi haluaisi ylläpitää rekisteriä, koska FT:t muodostavat tärkeän kansallisen resurssin ja heidän apunsa kriisitilanteissa on merkittävä. Jokainen FT määrättäisiin lailla antamaan kaikki tarpeelliset tiedot keskusrikospoliisille.

9c. Keskusrikospoliisin teko olisi:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Pienen yrityksen omistaja tarvitsi kirjanpito-ohjelmiston. Hän määritteli tarvitsemansa ohjelmiston kartoittamalla tarvittavat syötteet ja tulosteet. Hän näytti suunnitelmansa ohjelmoijalle ja tiedusteli voisiko hän toteuttaa järjestelmän. Ohjelmoija tiesi kykenevänsä kehittämään halutun ohjelmiston, sillä aiemmin hän oli kehittänyt vieläkin vaativamman ohjelmiston. Itse asiassa ohjelmoijan mielestä suunnitelma oli alkeellinen ja tulisi myöhemmin kaipaamaan ylläpitoa ja kehittämistyötä. Hän ei kuitenkaan kertonut suunnitelman alkeellisyydestä ja vioista, koska yrityksen omistaja ei niistä kysynyt. Hän arveli, että omistaja tulisi palkkaamaan hänet ylläpitämään ja kehittämään ohjelmistoa edelleen.

10. Ohjelmoija ei kertonut suunnitelman alkeellisyydestä eikä virheistä. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Insinööri tarvitsi ohjelman, joka laskisi sarjan monimutkaisia laskutoimituksia. Hän löysi ohjelmoijan, joka kykenisi kehittämään ohjelman. Insinööri palkkasi ohjelmoijan vain jos hän jakaisi vastuuvollisuuden siltä varalta, että ohjelma aiheuttaisi vahinkoja johtuen insinöörin tekemistä laskuvirheistä. Ohjelmoija ilmoitti, että hän voisi jakaa vastuuta vain siltä osin, että ohjelma sinällään ei toimisi oikein. Mutta hän ei ottaisi vastuuvollisuutta insinöörin laskuvirheistä.

11a. Ohjelmoijan asenne oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

11b. Insinöörin asenne oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Pankkiiri oli haastattelemassa asiakasta, joka haki lainaa pankista. Pankkiiri oli väsynyt eikä kiinnittänyt huomiota asiakkaan puheeseen silloin kun tämä kertoi koulutustaustastaan. Pankkiiri ei halunnut näyttää hajamieliseltä ja merkitsi lomakkeen koulutustietoihin filosofian maisterin, mikä oli yleisin haastattelijoiden antama vastaus kysymykseen.

12. Pankkiirin teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Tiedemies kehitti teorian, joka tarvitsi toteennäyttämistä varten tietokonepohjaisen mallin. Hän palkkasi ohjelmoijan kehittämään mallia ja kun ohjelma oli valmis, teoria pystyttiin osoittamaan todeksi. Tiedemies sai useita palkintoja ansioistaan teorian kehittämisessä, mutta hän ei koskaan tuonut ohjelmoijan osuutta esiin.

13. Tiedemiehen teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Yliopisto-opiskelija oli palkattu haastattelutehtäviin paikalliseen ostoskeskukseen. Hänen palkkansa oli riippuvainen haastateltavien määrästä. Ostoskeskus halusi tällä kertaa tietoja perheiden ostotottumuksista ja opiskelijalle annettujen ohjeiden mukaan hänen tuli haastatella henkilöitä, joilla oli lapsi mukana. Kysymykset eivät kuitenkaan liittyneet lapsiin millään tavalla. Opiskelijalla ei ollut saanut kovin useita haastateltavia ja kun hän sitten huomasi joukon opiskelukavereitaan ostoskeskuksessa, hän haastatteli heitä.

14. Opiskelijan toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

Tietokoneen käyttäjä tilasi postimyynnin kautta kirjanpito-ohjelmiston. Kun paketti saapui kotiin, hän löysi siitä tilaamansa ohjelmiston lisäksi kalliin tekstinkäsittelyohjelmiston, jonka postimyynntiyritys oli vahingossa laittanut mukaan. Lähetysluettelon ja laskun mukaan paketissa oli kuitenkin vain kirjanpito-ohjelmisto. Käyttäjä päätti pitää tekstinkäsittelyohjelmiston.

15. Tietokoneen käyttäjän päätös pitää tekstinkäsittelyohjelmisto oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Puhelinlaitoksen operaattori sai puhelun, jossa tiedusteltiin Matti Koskisen puhelinnumeroa. Samalla kun hän oli kirjoittamassa nimeä päätteellään, hän unohti oliko nimi Matti Koskinen vai Matti Koskela. Hän päätti pyytää järjestelmää palauttamaan sellaisen henkilön puhelinnumeron, jonka nimi alkoi ”Matti Kosk” -merkkijonolla. Hän toteutti sen kirjoittamalla syötteen ”Matti Kosk*”. (tietokannassa *-merkin tilalla voisi olla mikä määrä kirjaimia tahansa) Operaattori antaisi kysyjälle vastaukseksi sen henkilön puhelinnumeron, jonka järjestelmä antaisi ensimmäiseksi. Jos numero olisi väärä, soittaja voisi kysyä numeroa uudestaan.

16. Operaattorin toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

Ohjelmoijasta oli mukavaa kehittää pieniä tietojärjestelmiä ilmaiseksi ystäviensä tarpeita varten. Hän kehitti niitä työnantajansa laitteistoilla ja hänellä olikin tapana mennä toimistoonsa lauantaisin, kun ketään muita ei ollut paikalla. Hän ei mitenkään yrittänyt peitellä menemistään työpaikalleen. Itse asiassa hän joutui rekisteröitymään turvallisuuspisteessä joka kerran kun hän astui rakennukseen.

17. Ohjelmoija käytti työnantajan laitteistoja. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Tietokonekaupassa oli myynnissä rajoitettu määrä tiettyä tietokone kokoonpanoa. Eräs henkilö oli niin tyytyväinen ostokseensa, että hän neuvoi ystäväänsä A:ta ostamaan samanlaisen kokoonpanon. A soittikin kauppaan ja kuvaili kaverinsa kokoonpanoa ja tiedusteli voisiko hän hankkia samanlaisen kokoonpanon sieltä. Myyjä vakuutti, että heillä oli samanlainen kokoonpano myytävänä ja niinpä A päätti lähteä tietokonekauppaan. Kaupassa myyjä esitteli kuitenkin kokoonpanoa, jossa monitori oli erilainen kuin mitä hän oli puhelimesta luvannut. Kauppias selitti, että kyseinen monitori toimii täysin samalla tavalla. A:n ystävän monitorissa oli kuitenkin painikkeita, joiden avulla käyttäjä pystyi säätämään monitorin säätöjä, kun taas kauppiaan esittelemä monitori sai säätönsä keskusyksiköstä. Muutoin monitorit olivat samanlaisia ja niillä oli sama hinta.

18. Kun A tiedusteli puhelimitse tietoja kokoonpanosta, myyjän antama vastaus oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Ohjelmoija kehitti pieniä tietojärjestelmiä saadakseen niistä sivutuloloja. Hänen varsinainen työnantajansa oli keskikokoinen tietokonejärjestelmien myyntiyritys. Ohjelmoija kehitti omia järjestelmiään työnantajansa laitteistoilla, ja hänellä olikin tapana mennä toimistoonsa lauantaisin, kun ketään muita ei ollut paikalla. Hän ei mitenkään yrittänyt peitellä menemistään työpaikalleen. Itse asiassa hän joutui rekisteröitymään turvallisuuspisteessä joka kerran kun hän astui rakennukseen.

19. Ohjelmoija käytti työnantajan laitteistoja omiin tarkoituksiinsa. Teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Yliopisto-opiskelija oppi kirjanpilotunnilla käyttämään taulukkolaskentaohjelmistoa, jonka myyntihinta oli korkea. Opiskelijoiden oli tarkoitus käyttää mikroluokan tietokoneita harjoitustöiden suorittamiseen. Mikroluokassa oli ilmoituksia, joissa kiellettiin ottamasta kopioita ohjelmistoista. Eräänä päivänä opiskelija päätti kuitenkin kopioida taulukkolaskentaohjelmiston, jotta hän pystyisi tekemään harjoitustyönsä kotonaan.

20a. Jos opiskelija tuhosi kopionsa lukukauden päättyessä, kopiointi oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

20b. Jos opiskelija unohti tuhota kopion lukukauden päättyessä, kopiointi oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

20c. Jos opiskelija ei koskaan aikonutkaan tuhota kopiotaan, kopiointi oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

Ohjelmoija havaitsi vaatimusmäärittelyissä ja niiden perusteella toteutettavassa ohjelmakoodissa virheen. Hän korjasi virheen ohjelmakoodista ja raportoi korjauksesta esimiehelleen. Esimies käski kuitenkin ohjelmoijaa palauttamaan aliohjelman entiselleen. Vaatimusmäärittelyt oli projektin alussa sovittu asiakkaan kanssa ja asiakkaalle annetaan, mitä hän pyytää, esimies totesi. Ohjelmoija teki kuten esimies käski.

21a. Jos kehitettävä ohjelmisto oli huonekalurekisteri, esimiehen toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

21b. Jos kehitettävä ohjelmisto oli huonekalurekisteri, ohjelmoijan toiminta (teki kuten esimies käski) oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

21c. Jos kehitettävä ohjelmisto kuului liikennevalojärjestelmään, esimiehen toiminta oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

21d. Jos kehitettävä ohjelmisto kuului liikennevalojärjestelmään, ohjelmoijan toiminta (teki kuten esimies käski) oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

X-ohjelmistotalo kehitti ja ylläpiti tietyn toimialan ohjelmistoja asiakkailleen. Eräs atk-suunnittelija oli ollut yli 5 vuotta työsuhteessa X:ään. Viime aikoina hän ei kuitenkaan ollut enää tyytyväinen talon hallinnointiin eikä ilmapiiriin. Hän päätti vaihtaa työnantajaansa ja siirtyi Y-ohjelmistotaloon, joka oli pitkään ollut X:n pahin kilpailija. Atk-suunnittelijan kokemuksen ja tietotaidon ansiosta Y alkoi menestyä paremmin kuin X.

22a. Jos atk-suunnittelija otti Y:ssä käyttöönsä X:ssä kehitettyjä uusia ja tehokkaita työmenetelmiä, mutta ei kertonut X:n asiakkaiden tietoja, atk-suunnittelijan teko oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

22b. Jos atk-suunnittelija otti Y:ssä käyttöönsä X:ssä kehitettyjä uusia ja tehokkaita työmenetelmiä ja lisäksi hän toi mukanaan X:n asiakkaiden tietoja, atk-suunnittelijan teko oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

22c. Jos atk-suunnittelija toi Y-ohjelmistotaloon mukaanaan X:n asiakkaiden tietoja mutta ei kertonut X-talon uusista ja tehokkaista työmenetelmistä mitään, atk-suunnittelijan teko oli:

- Hyväksyttävää
- Kyseenalaista
- Ei-hyväksyttävää

Suuren organisaation atk-osaston ohjelmoija oli ylläpitämässä ohjelmistoa, jota organisaatiossa työskentelevät useat kymmenet toimistosihteerit käyttivät. Ohjelmoija oli kehittänyt helpon teknisen ratkaisun erääseen ongelmaan. Toteutettuna ratkaisu kuitenkin hankaloittaisi käyttäjien työtä tekemällä siitä niin monimutkaisen, että käyttäjät tarvitsisivat erityiset käyttöohjeet. Ohjelmoija tiesi voivansa kehittää helppokäyttöisemmän ratkaisun, mutta sen toteuttaminen veisi runsaasti aikaa. Hänellä oli paljon tärkeämpiä ja kiireellisimpiä työtehtäviä kuten organisaation kirjanpito-ohjelmiston ylläpitäminen.

23a. Ohjelmoija päätti kehittää teknisesti helpon mutta hankalakäyttöisen toiminnon. Hän ei keskustellut toimistosihteerien kanssa tulevista muutoksista, vaan vasta kun hankalakäyttöinen toiminto valmistui, hän jakoi heille käyttöohjeet. Ohjelmoijan teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

23b. Ohjelmoija päätti kehittää teknisesti helpon mutta hankalakäyttöisen toiminnon. Hän selitti käyttäjille, ettei hänellä ollut aikaa kehittää käyttäjäystävällisempää toimintoa. Toteutuksen jälkeen hän jakoi käyttöohjeet. Ohjelmoijan teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

23c. Ohjelmoija päätti kehittää käyttäjäystävällisen toiminnon, mikä vei häneltä runsaasti työaika. Käyttäjät saivat helppokäyttöisen toiminnon eikä erillisiä käyttöohjeita tarvittu. Ohjelmoijan muut projektit myöhästivät. Ohjelmoijan teko oli:

- Hyväksyttävä
- Kyseenalainen
- Ei-hyväksyttävä

Tähän voit kirjoittaa palautetta kyselystä:

KIITOS VASTAUKSISTASI !